

De Eraut

door de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 9 September 1917. N°. 2068.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentieaanvragen aan de ADMINISTRATIE. Bureau: N.Z. Voorburgwal 58-60, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 6.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f 8 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f 0.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandlaren, Postdirecteuren en Adverteerders: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f 0.20. Aanvragen en vermelding van Hefdogaven f 0.12 per regel.

„Wandelen in het goedgevoelen zijns harten“.

Dit boze volk, dat mijne woorden weigert te hooren, dat in het goedgevoelen zijns harten wandelt, en andere goeden navolgt, om die te dienen, en voor die zich neder te buigen, dat zal worden gelijk deze gordel, die nergens toe deugt. Jeremia 13: 10.

Een spelend kind springt en huppelt naar het goedgevoelen zijns harten. Straks in het volle, rijke leven daarentegen zoeken we een weg, waarop we gaan zullen, en volgen, om ons doel te bereiken, dien weg van stap tot stap.

Mierin nu schuilt de zoo veelzeggende betekenis, die in de Heilige Schrift aan de uitdrukking van den weg wordt toegekend. Denk maar aan het zoo raadselachtig betuigen van Jezus: „Ik ben de weg, de waarheid en het leven“.

Op tweeërlei nu kan dit doelen. In de eerste plaats op den weg, d.i. dan den vasten weg, dien we in het maatschappelijk leven volgen, maar dan ook in de tweede plaats op den weg, dien we uit dit aardsche leven te volgen hebben bij onzen gang naar de eeuwige toekomst.

Nu springt het in 't oog, hoe in 't gewone maatschappelijk leven velen er zich aan wend, om van den hak op den tak te springen. Dan is er een gedurig afwisselen van doelen. Men beproeft eerst het één, en zoo men daarin niet slaagt, doet men een andere keuze. Men leeft er als een vogel op een tak. Juist wat ons spreken van den hak op den tak bedoelt. Wat dan daarentegen in het maatschappelijk leven aan de ziele geheel ontbreekt, is het kiezen en vervolgen van een vasten, met helder inzicht gekozen weg.

Wie er zoo op toeleven, zien dan ook meestal hun gang door het leven mislukken. En die mislukking is dan in den regel een gevolg van het niet weten, dat men verzuimd een vasten weg te kiezen. Zoo verspilde men zijn kracht, en miste keer op keer het beoogde doel.

Heel anders daarentegen verging het aan die anderen, die van kindsbeen af voor een bepaald levensberoep werden opgeleid, geheel het leven naar die gedane keuze inrichten, zich in die eenige, scherp bepaalde richting voortbewogen, en alzoo metterdaad een vasten weg van de schoolbank tot aan het graf gevolgd zijn.

Doch dit slaat nu nog eeniglijk op het leven hier beneden, op wat de wereld van ons vergt en in het leven der wereld door ons moet beoogd, gezocht en bereikt worden. En zonder vrees voor tegenspraak mag dan ook gezegd, dat in het maatschappelijk leven geslaagd zijn en daar hun levensdoel hebben bereikt, die op die wijze van meet af den voor hen persoonlijk passende weg gevonden hadden, en op dien een gekozen weg tot den einde toe hebben volhard.

Maar een heel andere weg is het natuurlijk waarvan Jezus spreekt, als hij zich zelf den weg noemt, en als in de H. Schrift sprake komt van den weg ten eeuwigen leven. Dan toch is het niet te doen, om succes in dit aardsche burgerleven noch ook om 't verwerven van aardschen schat; dan toch gaat 't eeniglijk om het doel dat we voor eeuwig hebben te beoogen; en om het verband waarin we niet met de maatschappij, maar met het Koninkrijk Gods hebben te treden. Het raakt dan niet om samenhang met het burgerleven, maar om rechtstreeks verband met Hem die ons schiep, en na den afloop van dit aardsche leven ons inwacht in zijn heerlijkheid.

Ook bij dit geheel andere doel nu van ons leven komt 't er vóór alle dingen op aan, dat we een vasten weg vervolgen, en daarvoor van meet af den eenigproefhoudenden weg kiezen, die uit dit aardsche leven ons in het Vaderhuis kan overleiden. Van dien weg nu zegt Jezus, dat hij 't zelf is, wat natuurlijk zeggen wil, dat wie dit eeuwig doel bereiken wil, achter Jezus heeft aan te treden, zijn Heiland heeft te volgen, en geheel zijn levensgang door Jezus moet laten beheerschen.

Hierin nu ligt uitgesproken, dat 't volstrekt niet enkel hangt aan onze belijdenis, noch ook eeniglijk aan onze gevoelens en overtuigingen, maar dat het aankomt op heel ons leven, op heel onze existentie. Dat er in die levensexistentie geen stilstand mag zijn, maar gestadige voortbeweging moet plaats grijpen. Dat deze voortbeweging een aaneengesloten gang moet uitmaken. Dat er alzoo een weg zijn moet, waarlangs we ons gestadig voortbewegen. En dan wel een weg, dien niet wettelijk koken of vormen, maar

een weg dien Jezus voor ons kookt en ons aanpreekt, ja een weg, waarop Hij zelf ons is voorgegaan, en wel zulk een weg dat het ten slotte blijken zal, hoe niemand er gekomen is, die dien weg verzaakt heeft, of verliet, en hoe daarentegen omgekeerd allen saam en zonder onderscheid de eeuwige ruste in het Vaderhuis vonden, die dezen weg met bealstheid koken en er, met prijsgave van alle afwijkende lust of neiging, ten einde toe op volhard hebben.

Zijn nu, die op dien vasten weg wandelen, vinden in Jezus hun saamhoorigheid met al Gods verkoren volk, het einddoel waarop ze afgaan, beheerscht geheel hun leven, en ten slotte gaan ze in Jezus op. Wat dan zeggen wil, dat ze geen eenigen zijn gebleven, maar in het heilig organisme waarvan Jezus het Hoofd en de Bezieler is, de toewijding van geheel hun existentie zoeken.

Daarnaast staan de nu maar al te velen, die ook wel het heil in Jezus zoeken, edoch zonder weg, vooral zonder vasten weg. Met den lust huns harten kunnen ze o, zoo zingen van Jezus. Ze kunnen Jezus bewonderen. Ze kunnen eerbiedig zelfs bij zijn kruis nederknielen. Alleen maar, er is in hun leven geen vaste gang. Het gaat alles bij hen op en neder. Ze trippelen en tippelen als de vogelkens, maar ze zweven naar omhoog en naar omlaag zonder vasten weg. Hun leven is aan geen eeuwig doel toegewijd. Jezus is hun o, zoo boeiend en zoo aantrekkelijk, maar hij is hun niet de weg, vooral niet de vaste weg door heel het leven, niet de weg die hen tot voor de poorte van het Vaderhuis brengt. Ze zijn de halfslachtigen, die gedurig twifelen. En juist daardoor er nooit komen.

Ontmoetingsamenkomst. Na afloop van de Ure des Gebeds had in de groote zaal van het kerkeraadsgedeeft in de Ammanstraat een Ontmoetingsamenkomst plaats. De 48 Synodale leden, de praediviseerde leden, hoogleraren in de Godgeleerdheid van Amsterdam en Kampen, de rapporteurs van door de jongste Synode benoemde deputaties, de plaatselijke predikanten, kerkeraadsleden, gastheren en gastvrouwen waren hier saamgekomen.

Bijde begroette men elkaar, waar men uit allerlei oorden des lands was afgereisd om te Rotterdam saam te komen voor het beradslagen van en beslissen over allerlei aangelegenheden tot het welzijn der Geref. Kerken.

Verspreidingen werden rondgediend. Het was een recht gezellig samenzijn. Ook in vroeger eeuwen genoten Synodale leden een gastrij onthaal door de saamroepende Kerk en haar leden. Al belevten we nu dure en schrale tijden, toch wordt niet terugverlangd naar het voorheen, toen niet zelden de stedelijke overheid de Synodale maaltijden betaalde of ten minste voor den wijn zorgde. Die maaltijden waren vaak zeer luisterrijk en werden ook door burgemeesters, leden der vroedschap en andere hooggeplaatste en hooggeleerde mannen in hun onderscheidene kwaliteiten bijgewoond. Maar dan moest men ook duld, dat de Overheid door haar gecommitteerden ten aanzien van de Synodale besprekingen en besluiten een oogje in het zeil liet houden. Die tijden zijn gelukkig voorbij.

Op het met groen versierde podium had de Commissie van Voorbereiding plaats genomen. De J. H. Landwehr sprak namens de Kerk van Rotterdam als haar oudste Dienaar des Woords de openingrede uit, nadat gezongen was Psalm 121 vs. 1, gelezen Efeze 1 vs. 4-16. Hij opende de Synode met het uitspreken van de zegenbede. Daarna herinnerde hij dat in 1885 in het kerkgebouw in de Raampoorstraat te Rotterdam de Chr. Geref. Kerk in Synodale vergadering onder voorzitterschap van wijlen Dr. J. V. Andel, en dat te die plaats in 1887 onder voorzitterschap van wijlen Prof. F. L. Rutgers het Synodaal Convent der Nederl. Geref. Kerk werd gehouden, welke twee Kerkengroepen in 1892 saamsmolten. Voorts werd bijdschap geuit, dat Rotterdam nu, in het vierde eeuwjaar na de Hervorming, en een kwarteeuw na de saamsmelting, de Generale Synode der Geref. Kerken mag saamroepen.

Met innige dankbaarheid werd geconstateerd, dat er bijna geen gescheiden Geref. Kerkengroepen in eenzelfde plaats zijn. Over leergeschieden is geen strijd of verwijdering ontstaan. Ook de kwestie betreffende de opleiding van predikanten, wordt rustiger besien dan vroeger. Toch dreigt er wel zeker een gevaar, waar het in 1892 niet verwacht werd. Spr. wil geen lars breken voor een liefdeloos en schadelijk kerkisme. Maar toch wenschte hij, dat niet vergeten zal worden wat de actie van 1834 en 1886 voor het kerkelijk leven heeft te betekenen.

De Kerk van Christus heeft acht te geven op den tijd, waarin zij staat, waar zij anders buiten het leven komt te staan. Maar zij moet zich niet aan den tijd aanpassen, doch leiden, besturen en getuigen, anders krijgt de tijd meer invloed op de Kerk, dan omgekeerd.

Aan vrienden die felen toonden, heeft sinds 1892 niet ontbroken. Die het dichtst bij de Geref. Kerken stonden, hebben haar het felst bestreden. Droef was, dat meermalen broeders, die eenzelfde confessie met de Geref.

Kerken hebben, het wapen der verdachtmaking gebruikten. Wel is er reden tot veroortmoeding. Er kon meer harmonie zijn tusschen hoofd en hart, tusschen belijdenis en leven. Reformatie is dagelijks van nood, in de gezinnen en in het kerkelijk leven. Er is behoefte om meer liefde en toewijding en meer openbaring van het leven des geloofs.

Reden om deze Synode uit te stellen bestond er niet, al zijn de tijden ook donker. Het agendum bevat voorzichtigheidsalve slechts punten van urgenten aard.

De afgevaardigden van buitenlandse Kerken ontbreken bijna geheel, uitgezonderd die van de Oud-Geref. Kerken in Bentheim en Oost-Friesland. Sommigen verontschuldigen zich schriftelijk, anderen konden niet eens van zich laten hooren.

Het zal de vraag zijn, of de Synode nu met een getuigenis tegen den oorlog niet verder zal moeten gaan dan de Synode van Den Haag.

Herinnerd wordt aan de ongesteldheid van twee hoogleraren-praadviseurs en aan het overlijden van Prof. Noordzij en Prof. Rutgers.

Spr. hoopt, dat allen mogen bijeenzijn om nog iets goeds te doen voor de Kerken en dat God daartoe de vergadering zegene.

Na het zingen van Ps. 95: 3 ging Spr. in den gebede voor.

Hierna werden Dr. F. W. Sluyter, van Maasland, en Dr. L. Bouma, van Middelburg, benoemd tot het onderzoek van de credentieveren der afgevaardigden.

Dr. Bouma rapporteerde, dat alle geloofs-brieven van de priim-leden, die alle aanwezig zijn, in orde worden bevonden.

Hierna had plaats de verklaring van het: Moderamen der Synode.

Voor Voorzitter van de Synode werden uitgebracht 48 stemmen, waarvan verkregen Dr. L. Bouma 1, Dr. J. H. Landwehr 29 en Dr. B. van Schelven 18 stemmen, zoodat gekozen was Dr. J. H. Landwehr, van Rotterdam.

Voor Assessor der Synode werden uitgebracht op Dr. L. Bouma 8, Dr. G. Elzinga 2, Dr. A. de Geus 1, Dr. B. van Schelven 36 en Dr. F. W. Sluyter 1 stemmen, zoodat gekozen was Dr. B. van Schelven, van Amsterdam.

Tot 1ste Scriba en 2de Scriba werden resp. gekozen Dr. G. Keijzer, van Tiel, en Dr. A. de Geus, van De Lemmer.

Dr. J. H. Landwehr, gekozen als Voorzitter, dankte namens het Moderamen voor het vertrouwen in zijn leden gesteld.

Een plechtig moment was het daarop, toen door opstaan de leden der Synode instemming met de Belijdenis der Kerken betuigden. Plechtig vooral, wanneer men er aan denkt, welk een oud en goed gebruik dit is. Immers reeds door de Synode van Antwerpen, gehouden in juli 1565, werd besloten bij den aanvang van elke Synode instemming met de Geloofsbelijdenis te vragen.

Dr. Landwehr bracht een woord van dank tot Dr. de Moor, die aan den vooravond bij de Ure des Gebeds voorgesang.

Welkom werden geheeten de buitenlandse afgevaardigden en de hoogleraren-praadviseurs.

Den pastores-loci van Rotterdam, den rapporteurs en den aanwezigen missionairen dienaar des Woords Dr. K. van Dijk, van Keboemen, werd verzocht als adviseerende leden der Synode zitting te nemen.

De zorg voor het Persverslag werd opgedragen aan Dr. H. W. Laman, van Assen, en Dr. W. W. Smit, onderling te Zuidlaren.

Daarna werd besloten de Pers geen toegang tot de beradslagen der Synode te verleen.

De vergaderingen zullen gehouden worden van 9-4 uur.

Classis Axel.

Ingevolge art. 84 van de „Huishoudelijke Regeling“ brengt de roepende Kerk van Schoondijke ter uwer kennis, dat de Classicale Vergadering D. V. zal gehouden worden in de Geref. Kerk te Axel op Donderdag 4 Oct. a. s. aanvangende om 10½ ure.

Punten voor het Agendum worden bij den eerst ondergetekende ingewacht voor 15 September e. k.

Met heilbede en broedergroet.

Namens den Raad der Kerk.
H. BROUWEN, HEN. PRAES.
A. QUAAK, Scriba.

Agenda voor de 28e Centrale Diaconale Conferentie, D. V. te houden te Utrecht op Dinsdag 18 September in de bovenzaal van Hotel l'Europe, op het Vreburg. Aanvang 's morgens 10 uur.

1. Opening der vergadering.

2. Lezing der notulen en presentie-lijst.

3. Verkiezing van Comité-leden.

Aan de beurt van afreiding zijn de Comité-leden, die gekozen zijn voor de provincien: Groningen, Overijssel, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Brabant.

Het Comité stelt de volgende candidaten: voor Groningen: J. Andriessen, Groningen, (aftr. lid), A. de Graaf, Groningen, P. Jonkhoff, Groningen;

voor Overijssel: J. Hageneboek, Zwolle, (aftr. lid), J. Schelten, Kampen, S. Schuurman, Enschede; voor Utrecht: W. d. Linden, Utrecht, (aftr. lid), G. W. van Breuk, Zeist, J. Peet, Zoelen;

voor Zuid-Holland: Mr. A. J. L. van Beek (alkoon), 's Hage, (aftr. lid), H. Baerman, Leiden, G. v. d. Leeuw, 's-Gravenhage;

voor Noord-Brabant: H. D. L. den Engelse, Zevenbergen, (aftr. lid), J. A. van Die, Meeuwen, H. Knook, Klundert.

4. De eisch der geheimhouding van de namen der ondersteunden, mede ook in verband met onze deelneming aan den Armenraad.

Het Comité. Inleiders: Mr. R. Kemna te Gouda en Mr. R. van Maare B.J. te Arnhem.

5. Wanneer het blijkt, dat de plaatselijke Kerk, hetzij uit oorzaak van den nood der tijden, of om andere redenen, niet voldoende meer kan bijeenbrengen om den nood harer armen te lenigen en de Diaconie naar andere middelen dient uit te zien, is het haar dan geoorloofd, b.v. met een lijst te collecteren bij de geoeede ingezetenen harer woonplaats (niet Gereformeerden)?

Toelichting. De Diaconie komt tot deze vraag, doordat bij haar en op vele andere plaatsen de toestanden drukkend zijn. Reeds nu, in de zomermaanden, komt er te weinig in om de loopende uitgaven te dekken. Hoe zal dat worden, als straks in de wintermaanden de behoeften grooter en de inkomsten daaraan niet evenredig zijn? Hoe zullen wij de groote tekorten kunnen dekken? Door leening? Om verschillende redenen is deze gedachte verwerpelijk. Doch hoe dan?

Diaconie der Geref. Kerk te Enschede.

6. Welk standpunt hebben der Geref. Diaconien in te nemen ten aanzien van schoolkleding en schoolvoeding?

Toelichting. Aankleding tot deze vraag is het feit, dat van Genootschappen in Hilversum schoolkleding en schoolvoeding is ingevoerd, waarvan ook leerlingen der bijzondere scholen kunnen genieten. Het Bestuur der Gereformeerde school, — hoewel waardeerende het beginsel van rechtsgelijkheid, dat door de burgerlijke Gemeente wordt gevolgd, — meende echter aan overleg met de Diaconie, om principieele redenen, daartoe niet te moeten medewerken. Blijkt het nu, dat kinderen wgens onvoldoende voeding of kleding de school niet kunnen bezoeken, dan voorziet de Diaconie daarin, — uitgaande van de gedachte, dat zij tot taak heeft, de arme leden van het Lichaam van Christus genoege hulp te bieden, onverschillig of dit in geld, voedsel, kleding of iets anders bestaat. Zij steunt dan ook niet de kinderen, maar de ouders — ten deze bijgestaan door 2 jongedochters-verenigingen en een Zusterkring „Hulp bij Ziekte“.

Wel is waar worden de Gemeentelijke schoolvoeding en schoolkleding thans (evenals verschillende andere verstrekkingen uit de openbare kassen) bedoeld als tijdelijke crisismaatregelen, maar zij hanen den weg voor definitieve kinderkleding en -voeding naar de beginselen van het Staatsocialisme, en de ondervinding leert nu reeds, dat zij soms daarin overgaan, met al de nadeelen, ook voor het gezinsleven, daaraan verbonden.

De Diaconie meent echter, dat men hier staat voor een der vele veranderingen, die het leven ondergaat tengevolge van de steeds meer zich ontwikkelende moderne gedachte, en acht het gewenscht, dat de Gereformeerde Diaconieën ten deze een zuiver en gemeenschappelijk standpunt innemen, en weten, hoe te handelen, ook wanneer de behoeften, welke aldus naar voren treden, de financiële kracht der Diaconie overtreffen.

Daartoe wordt het boven omschreven, sterk sprekende voorbeeld als vraag gesteld. Bij de behandeling zal mogelijk het geheele vraagstuk van het standpunt der Diaconie tegenover de toepassingen der moderne gedachten in het licht gesteld kunnen worden.

Diaconie der Geref. Kerk te Hilversum.

7. Hoe te handelen met een broeder der Gemeente, die failliet verklaard is en bij de Diaconie om steun vraagt, en wel om een som gelds in eens, teneinde zijne schulden en gereedschappen te kunnen lossen voor de som, waarvoor ze getaxeerd zijn.

Toelichting. Dit geval betreft een timmerman, die door de oorlogtoestanden in moeilijkheid geraakt is en zonder bovengenoemde hulp, ten laste der Diaconie zou komen.

Diaconie der Geref. Kerk te Nieuw-Vennep.

8. Voorstel: De Conferentie benoeme een commissie om een onderzoek in te stellen naar de wijze, waarop in de verzorging der wezen door de diaconien der Geref. Kerken wordt voorzien.

Toelichting. De bedoeling van dit voorstel is, dat het door de commissie verzamelde materiaal zal dienen als grondslag voor een vruchtbare bespreking op een volgende Conferentie, om te komen tot meerdere onderlinge hulp en eenheid in de weezenverzorging.

Diaconie der Geref. Kerk te 's-Gravenhage.

9. De verzorging van weezen sluit dikwijls op allerlei bezwaren; kan het wenschelijk zijn, dat er voor gezamenlijke rekening een inrichting komt, waar de weezen verpleegd kunnen worden? Diaconie der Geref. Kerk te Arnhem.

9. Mag een Geref. Diaconie kapitaal aanvaarden, om van de te kweeken rente, speculatie inkomsten te bestrijden, b.v. die voor sanatoria, of andere stichtingen van barmhartigheid?

Toelichting. Dit kapitaal, — aangeboden onder hypotheek, voor de helft tegen lage rente en voor de andere helft renteloos, — zou dienen voor het bouwen van arbeiderswoningen. Uit de huur-opbrengst der woningen, mochten rente, onkosten en aflossing bestreden worden, zoodat na 20-25 jaren het kapitaal is afgelost. De huur-opbrengst kan dan verder dienen voor bovengenoemde doeleinden.

Diaconie der Geref. Kerk te Meppel.

11. Van een huisgezin, dat bijna geheel hulpbehoevend is, behoort de vader met het grootste

Officieele Berichten.

Generale Synode der Gereformeerde Kerken.

Ure des Gebeds.

In de Nieuwe Zuiderkerk aan den Westersingel te Rotterdam werd Maandagavond een Ure des Gebeds gehouden met het oog op de thans aangevangen Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland.